

### Čehi v Ameriko prosili za 300 milijonov posojila

WASHINGTON, 2. dec.—Jan Masaryk, češoslovaški zunanji minister je podal izjavo, da njegova vlada namerava vprašati za posojilo od 300,000,000 dolarjev, ki jih bo uporabila za rekonstrukcijo dežele.

V svoji izjavi je tudi povedal, da so neutemeljene vse pritožbe in protesti od strani Madžarov, da so kot pripadniki madžarske manjšine v Češoslovaški poslani na "prisilna dela."

Ne želi, da bi Češka bila  
most med Rusijo in vzhodom

"Moji deželi se nikoli ni moglo ugovarjati zaradi nekaj preganjaj. Sami Čehi in Slovaki pa morajo delati na obnovi po načrtu za rekonstrukcijo, ki je bil sprejet," je rekel Masaryk.

"Mi ne želimo biti most med Rusijo in vzhodno Evropo," je dejal Masaryk, "kajti če hočete most, potem morate pričakovati, da bodo čez most šli avtomobili, vozi, konji in 'bussi'."

Omenjene izjave je podal češki zunanji minister na konferenci časnikarjev.

### Monsignor Tiso na zatožni klopi kot vojni zločinec

BATISLAVA, 2. dec.—Danes se je tu pričela obravnava proti monsignoru Josipu Tisu, ki je bil pod naciji glavar "neodvisne Slovaške" in dvema članoma njegovega kabineta, ki so obtoženi kot vojni zločinci.

Ostala dva obtožena sta nestranski minister Sano Mach in zunanji minister Ferdinand Durcansky. Slednji je od izza zloma Nemčije zbežal v Rim in bo torej sojen v odsotnosti. Obtožnica navaja 113 činov, katerih vsako se more kaznovati s smrtjo.

### Obramba ugovarja pravosodni oblasti sodišča

Obtoženci imajo dva zagovornika, ki sta takoj vložila ugovor proti pravosodni oblasti slovaškega narodnega sodišča, ki vodi proces, ter je v podporo svojega ugovora izjavila, da je predsednik sodišča dr. Igor Daxner "prejudiciran" proti obtožencema, ker se je pod Tisovim režimom nahajal v ječi.

Sodišče je ugovor odbilo, nakar se je začela čitati obtožnica, ki šteje 213 strani. Čim se to završi, bodo začele nastopati priče.

### La Guardia bo položil resignacijo

NEW YORK.—Bivši new-yorški župan La Guardia je potrdil vest, da bo 10. decembra na seji sveta UNRRAe položil resignacijo kot generalni direktor UNRRAe, da pa bo ostal na svojem mestu do konca tekočega leta, ko bo UNRRA ukinila svoje delovanje.

Domneva se, da bo za naslednika izbran gen. Lowell W. Rooks, čigar posel bo izključno "likvidacijskega" značaja.

La Guardia je v zadnjem času ponovno zahteval, da nadaljevanje je mednarodne reliefne akcije prevzamejo Združeni narodi ter napadel predlog državnega departmeta za samostojno pomoč kot pretvezo za rabo relifa kot političnega orožja proti onim narodom, ki se nahajajo v takozvani zoni sovjetskega vpliva.

## Podtalna vojna proti Francu se nadaljuje

### Odporno gibanje sposobno samo obračunati s fašizmom v Spaniji, ako svet prelomi stike z njim

Podtalno gibanje proti režimu gen. Franca v Spaniji je v polnem razmahu, in krvava civilna vojna v deželi je neizogibna, ako Združeni narodi ne podvzamejo korakov za popoln prelom s španskimi fašisti, ki so še vedno prepričani, da Hitlerjevo delo ni dovršeno in da bo nacizem eventualno izvojeval končno zmago in zavladal nad svetom.

Glavni cilj gen. Franca in nemških nacijev, ki so našli zavetišče v Spaniji, je dovesti do tega, da bi Zed. države stopile v vojno proti Sovjetski zvezi.

To so zaključki ameriškega časnikarja Teda Allena, ki se je nedavno vrnil s tajnega obiska v Spaniji in sedaj poroča o svojih vtisih v new-yorskem dnevniku PM. Ted Allen, ki je bil v času civilne vojne korespondent "Associated Pressa" v Spaniji, med ostalim piše:

Odporno gibanje proti španskemu fašizmu je razdeljeno v tri sektorje:

Obstoji podtalno gibanje v mestih, ki organizira stavke za višje mezde, cestne demonstracije, razpečava časopise in letake, itd. To delo upravlja Demokratska zveza—organizacija, ki zastopa vse antifašistične frakcije v Spaniji, z izjemo nekaterih manjših sindikalističnih skupin.

### Republikanci in socialisti so največja odporna grupa

Največji grupi Demokratske zveze tvorijo republikanci in socialisti, ki predstavljajo večino španskega ljudstva. Komunisti, ki so važen in učinkovit del odporne gibanja, so kakor vedno, v manjšini.

To pomeni, da je argument, da bo Spanija postala komunistična, ako pade Franco, voda (Nadaljevanje na 4. strani)

### Ambasador Patterson na obisku v Clevelandu

Ameriški ambasador Richard C. Patterson je včeraj prišel v Cleveland in bo imel danes pred trgovsko zbornico govor, v katerem bo baje "odprto" govoril o politični situaciji v Jugoslaviji, dočim z reporterji, ki so ga skušali zaplesti v razgovor, ni hotel ničesar povedati.

Tekom bivanja v Clevelandu je Patterson gost Roberta Hellera, predsednika "brokerske" firme istega imena. Patterson, ki je bil nekaj časa pomožni tajnik trgovskega departmeta, je član direktorija raznih velikih korporacij, med katerimi so R. K.O., Ogden Corporation in National Can Corporation.

### VELIK BAZAR PROGRESIVNIH SLOVENK

V soboto in nedeljo se bo vršil velik bazar, ki ga prirejajo Progresivne Slovenke v Clevelandu v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Razstavljenih bo mnogo krasnih ročnih del in drugih posebnosti in zaključil se bo v nedeljo zvečer z veliko plesno veselico, pri kateri bosta na razpolago dve godbi, namreč v zgornji dvorani bo igral Johnny Vadalov orkester v spodnji dvorani pa Mramorjeva godba. Cenjeno občinstvo se vabi, da ne zamudi te zanimive prireditve, obenem pa prosi tajnica krožka št. 1 vse članice, da do sobote gotovo vrnejo listke za dobitke.

### TAJNA VOJNA ZVEZA MED ZED. DRŽAVAMI IN VELIKO BRITANJO?

LONDON 2. dec.—Konni Ziliacus, član angleškega parlamenta, je danes izjavil, da je sklenjen sporazum med Zed. državami in Anglijo, ki se nanaša na skupne vojne akcije, v slučaju tretje svetovne vojne proti Sovjetski zvezi.

Ziliacus je rekel, da so te informacije prišle od strani vojnih virov in da je glasom istih prišlo do soglasja med ameriškim in angleškim generalnim štabom. V tem cilju je baje sklenjeno, da se bo izvršila izmenjava častnikov, standardizacija kopnega orožja in materijala, ter standardizacija oboroževanja mornarice.

### Clevelandu preti stavka učiteljev

Nicholas Sabadosh, učitelj za fizično kulturo, je snoči ostro napadel clevelandski Board of Education in povedal, da samo stavka učiteljev lahko prisili Board of Education, da jim zviša plače.

Sabadosh je na sestanku članov omenjenega odbora prikazal položaj učiteljev in apeliral na odbor, naj pospeši ugodno rešitev tega vprašanja.

"Vi nas seveda globoko obžalujete, toda položaj naš učiteljev se s tem ni popravil. Mislim, da ta odbor ne bo nikoli nič storil, da obvesti občinstvo o naših potrebah. Končno ostane samo ena edina rešitev. Če se učitelji odločijo za neke druge korake, bo to samo zaradi tega, ker ni nič storjeno za izboljšanje njihovega položaja."

### Ali naj to pomeni stavko?

V zvezi z gornjo izjavo je predsednica odbora vprašala Sabadosha, ali naj to pomeni, da je on eden od tistih, ki želijo stavko. Sabadosh je na kratko odgovoril "da." Na podlagi tega odgovora je žel očitke, da se namerava poslužiti "John Lewisa."

Skozi svoje organizacije so učitelji podali predloge za zvišanje njihovih plač za najmanj 600 dolarjev letno.

## ZED. DRŽAVE IN ANGLIJA POVEZALE OKUPACIJSKE ZONE

NEW YORK, 2. dec.—Zedinjene države in Anglija so danes podpisale sporazum, po katerem bodo angleška in ameriška okupacijska zona v Nemčiji združene v cilju, da se olajša ekonomski položaj Nemčije. Na ta korak so se obe državi odločili, ko ni bilo mogoče doseči sporazuma z Francijo in Sovjetsko zvezo, ki zavzemajo druga stališča v pogledu "ekonomske enotnosti" Nemčije.

Na sestanku zunanjih ministrov je bil dosežen sporazum v pogledu višine vojne odškodnine, ki jo bosta Italija in Bolgarija morale plačati Jugoslaviji in Grčiji. Po temu sporazumu bo dobila Jugoslavija isto vsoto kot Grčija, namreč 150,000,000.

### Meja med Grčijo in Bolgarijo se ne bo spremenila

Med ostalimi sporazumi je sklenjeno, da sedanja meja med Bolgarijo in Grčijo ostane nespremenljiva. Judovskim reliefnim organizacijam se bo izročila vsa imovina Judov, ki so sedaj mrtvi. V italijansko mirovno pogodbo bo vključen poziv Albanije, da podpiše pogodbo za mir

## Zed. države predlagajo poziv na generala Franca, da "odstopi"

### Pogajanja glede Trsta in Tržiča

"New York Times" poroča iz Rima, da je italijanska vlada odbila jugoslovansko zahtevo za aneksijo Trsta in Tržiča, kar se smatra za znamenje, da so direktna pogajanja med italijanskimi in jugoslovanskimi zastopniki, vršča se v New Yorku, običajna na mrtvi točki.

Italija je očitno zavzela stališče, pravi omenjena vest, da naj črta, katero je odobril svet velikih štirih kot bodočo mejo med obema državama, za začetno točko pogajanj. Izjava italijanske vlade pa se poleg tega tolmači kot dokaz, da so zunanji ministri velike četvorice odbili italijanske zahteve za vključnje Pulja v tržaško svobodno ozemlje.

Iz tega bi se moglo sklepati, da zunanji ministri pritiskajo tako na Jugoslavijo kot Italijo, da odnehata od nekaterih svojih zahtev. Poročilo med ostalim pravi:

"Sodi se, da je zunanji minister Nenni pojasnil stališče vlade komunističnemu vodji Togliattiju tekom enournega pogovora v prostorih zunanjega ministertva, in da bo Togliatti obvestil Belgrad glede italijanske pozicije."

### NA OBISKU

Na par-dnevnom obisku v Clevelandu se nahaja poznana Miss Milka Kres, ki se je pred nekaj časa preselila od tu v Forest City, Pa. Pozdravlja vse svoje prijatelje ter jim želi vesele božične in novoletne praznike.

### ROP TRGOVINE

V noči med soboto in nedeljo so neznanzi zlikovci vdrli v prostore Green Beverage Store, katere vodita poznana Anton in Pauline Jansa na 256 E. 156 St. Odnegli so precej šampanjca, vina in pive, cigarete in tudi nekaj denarja.

### Ameriška delegacija tudi predlaga sistem razoroženja brez veta

LAKE SUCCESS, N. Y., 3. dec.—Zed. države so danes predlagale pred zbornico Združenih narodov, da se na diktatorja Franca naslovi poziv, da "odstopi," nakar naj bi se v Spaniji ustanovil provizoričen režim, ki bi podzvel svobodne volitve, ki bi izbrale novo vlado, nakar naj bi Spanija zavzela svoje mesto med demokratičnimi narodi sveta.

Tozadevni predlog je stavil senator Connally, ki je obenem zahteval, da Združeni narodi vpostavimo "obsežen sistem razoroženja" brez vetne oblasti.

Connally je tudi predlagal, da se Francovemu režimu odreče vstop v vse organizacije, ki poslujejo v okviru Združenih narodov.

Ameriški predlog pa ničesar ne omenja glede preloma diplomatskih stikov s Francom, katerega so ponovno zahtevali Rusija in druge vzhodno-evropske države.

Na ameriški predlog glede razoroženja je odgovoril sovjetski pomožni zunanji minister Višinski, ki je izjavil, da sovjetska delegacija ni pripravljena pričeti diskuzije glede načrta, ki je bil predložen od strani Zedinjenih držav prošlo soboto.

### Nesoglasje glede atomskega orožja glavna ovira sporazumu

Temeljno nesoglasje med Ameriko in Rusijo se tiče atomskega in roketnega orožja. Rusija želi, da so tudi ta orožja sredmet mednarodne inšpekcije, medtem ko Zedinjene države ločejo obdržati tajnost atomske bombe zase, dokler ne bodo Združeni narodi postali resnično učinkovita mednarodna organizacija.

Proti predlogu za poziv na gen. Franca, da odstopi, je nastopil delegat El Salvadorja, ki je rekel, da se Franco nima prilike zagovarjati in da dokler se na Japonskem drži na prestolu Hirohita, ni logično zahtevati od Franca, da se umakne, nakar bi v Spaniji utegnla izbruhniti krvava civilna vojna.

### San Francisco in Philadelphia predlagata kot sedež Z. N.

Poseben odbor za izbiro sedeža Združenih narodov je danes poročal, da bo prihodnji seji predsedništva priporočal, da se v to svrhu izbere bodisi San Francisco ali pa Philadelphia.

Prvotno se je pričakovalo, da bo sedež Združenih narodov v Westchester okraju v državi New York, ampak ideja je propadla radi protestov ondornih prebivalcev.

### VILE ROJENICE

Na Zahvalni dan so se zglasile vile rojenice pri Mr. in Mrs. Al in Rose Tegel na 7706 Cornelia Ave. in pustile v spomin krepkega sinčka. Mlada mamica je hči Mr. in Mrs. George Josth, mladi oče je pa sin dobro poznane družine Mr. in Mrs. Frank Tegel v Euclidu.

Pri družini Mr. in Mrs. Urbic na Varian Ave. so se v nedeljo zjutraj zglasile vile rojenice v tretji in pustile krepkega sinčka. Mati in dete se nahajata v St. Ann's bolnišnici. Dekliško ime matere je bilo Elsie Hras-ter. S tem doodkom ste Mrs. Zeleznikar in Mrs. Mary Hras-ter osmič postale stare matere.

### Veščaki sodijo, da Ameriko prihodnje leto zadene polom

NEW YORK, 2. dec.—Trinajst ameriških strokovnjakov za ekonomska vprašanja, ki so se ukvarjali z ekonomsko bodočnostjo Zedinjenih držav, je danes izjavilo, da gre Amerika sigurno v depresijo. Samo eden od njih verjame, da ta depresija ne bo tako huda, kot je bila v začetku 1930. leta. Pravijo, da bo najhujše 1947. leta, dočim eden trdi, da bo do poloma prišlo šele leta 1950.

Vprašanje: "Ali verjamete, da gre izžela v večjo depresijo, kedaj bo začela in koliko časa bo trajala?" je bilo zastavljeno od strani "United Pressa" štirinajstim najbolj znanim ekonomistom. Samo eden od njih je rekel, da ne ve odgovora.

### Polom 1929 leta se bo ponovil, pravijo veščaki

Najbolj črno sliko prihajajoče depresije je podal ekonomist Roger W. Babson, ki je rekel, da se bo ponovil isti polom kot je to bil na tržišču 1929. leta, ter da bo depresija od 1949 do 1950 isto tako huda kot je bila 1932. leta.

Drugi "strokovnjaki" so pa povedali, da ne bo tako hudo. Bo sicer nekaj težkih nedov, toda vse se bo končalo srečno.

Od 14 ekonomistov pa ni nobeden točno napovedal, kedaj bo začela depresija. Na vprašanje, kaj se lahko stori, da se prepreči depresijo, so nekateri predlagali posredovanje države, drugi sodelovanje delavstva, dočim je eden od strokovnjakov kar na kratko rekel "nič."

### Andrica poroča o bedi

Theodore Andrica, ki se je več mesecev nahajal v Nemčiji, Ogrski in Romuniji, se je včeraj vrnil v Cleveland. Rekel je, da je beda v Evropi na splošno še vedno velika, najhujše pa je, ker ljudje nimajo nikakega občutka sigurnosti glede bodočnosti. Kar se hrane tiče, je rekel, da je v Romuniji položaj še najboljši.

### LETNA SEJA PROGRESIVNIH SLOVENK

Jutri večer ob 7:30 uri se vrši letna seja krožka št. 3 Progresivnih Slovenk v Slovenskem društvu v domu na Recher Ave. Vršile se bodo volitve uradnic za prihodnje leto. Vabi se vse članice, da se gotovo udeležijo.

### POPRAVEK

V dopisu Antona Jankoviča se je pomotoma poročalo, da je igro "Stari grehi" režiral Joseph Godina, in sicer bi se moralo glasiti Joseph Godec, ki je tudi igral vlogo Krupička.

**"ENAKOPRAVNOST"**

Owened and Published by  
**THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.**  
 8231 ST CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO  
 HENDERSON 5311-12  
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)  
 By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:  
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):  
 For One Year—(Za celo leto) \$7.00  
 For Half Year—(Za pol leta) 4.00  
 For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:  
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiku).  
 For One Year—(Za celo leto) \$9.00  
 For Half Year—(Za pol leta) 4.50  
 For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:  
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):  
 For One Year—(Za celo leto) \$9.00  
 For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

**SLUŽBA ZA GOVERNERJA TRSTA RAZPISANA**

V New York Times od 29. nov. je izpod peresa James Restona bil priobčen članek: "Išče se mladega in hrabrega moža za službo governerja v Trstu." To so neki odstavki iz tega članka, oziroma razpisa službe:

Svet zunanjih ministrov v cilju, da dobi pomoč za vzdrževanje miru in varnosti, želi zaposliti mladega, hrabrega, potrpežljivega, diplomatskega in sposobnega moža, ki nima političnega prepričanja. Ta bi bil governer Trsta. Služba mu bo omogočila, da bo prišel v dotiko z najbolj vplivnimi osebam v svetu kot so: Vjačeslav Molotov, Andrej Gromiko, Andrej Višinski, Maršal Tito, James Byrnes, Ernest Bevin in Trygve Lie.

Governer bo imel v svojih rokah usodo srednje Evrope. Od njega se pričakuje, da bo ves promet iz Avstrije, Češkoslovaške, Romunije, Madžarske in Poljske gladko tekel skozi jugoslovanske in italijanske železniške proge, ki so edina zveza "njegovega mesta" z centralno in jugovzhodno Evropo. V tem cilju bo imel oblast, da poda predloge jugoslovanski in italijanski vladi in če to ne bi bilo dovolj, lahko zahteva pomoč od Varnostnega sveta organizacije Združenih narodov v kolikor bodo Zedinjene države, Anglija, Sovjetska zveza, Francija in Kina odtegnile svojo moč "veta."

Potrebno je, da je poučen v finančnih zadevah. Mesto Trst ima sedaj vsako leto \$10,000,000 deficita in potrebuje \$40,000,000 posojila za obnovo, toda governer bo smel za-prositi za posojilo katerokoli državo na svetu, vključivši tudi Zedinjene države.

Imel bo posebno oblast v slučaju "vpadov, nemirov in revolucij." Po svoji volji bo lahko nastavljal, ali pa odpuščal policijskega upravnika. Imel bo oblast nad prvo pravo internacionalno vojsko od 5,000 Jugoslovancov, 5,000 Amerikancev, in 5,000 Angležev in bo isto lahko razpusil 90 dni po sprejetju službe, ali pa jo obdržal po svoji volji tudi za v bodočnost.

Služba nudi sijajne prilike kandidatu, ki govori slovenske in italijanski jezik, lahko ohrani mir med prebivalstvom, obdrži kontrolo nad mestnim svetom in skupščino, vodi tujezemske čete, brez da bi prišlo do nesoglasja, obdrži zaupanje Zedinjenih držav, Anglije, Sovjetske zveze, zadovolji zahtevam Varnostnega sveta združenih narodov, štiti integriteto mesta pred notranjim in zunanjim napadom, jamči osnovne pravice vsem državljanom, skrbi da bodo vlaki ob pravem času prihajali in odhajali, skrbi za bilanco mestnega budžeta in navzlic temu ne izgubi nič od tiste mirne, neomajane in nepolitične mentalitete, ki jo ta služba zahteva.

Službodajalci ne morejo jamčiti stalnosti službe, ali pa višino plače, toda lahko jamčijo vsakemu kandidatu, ki bi bil sprejemljiv od vseh članov sveta, da bo imel važno in vzbudivljivo službo, ki ga, če jo bo vršil uspešno, lahko pripelje do vsega.

Kandidati so naprošeni, da v cilju nadaljnjih informacij prečitajo vse zapisnike prvih 106 sej sveta zunanjih ministrov, poročila konferenca v Parizu in zgodovino Trsta. Vsi, ki se zanimajo za to službo, naj vložijo prošnjo pri Warren Kelcher, generalnemu tajniku sveta zunanjih ministrov, 37. nadstropje Waldorf Tower.

**UREDNIKOVA POŠTA**

**Zahvala pevskega zbora "Slovan"**  
 Euclid, O. — V imenu pevskega zbora "Slovan" se želim ob tej priliki iskreno zahvaliti vsem tistim, kateri ste nam pri-pomogli do tako lepega uspe-

štev. Lepa hvala Mrs. Vera Milavec - Slejko za igranje na piano na dan koncerta, kakor tudi pri nastopu ob priliki 40-letnice Slovenske narodne četnice na St. Clair Ave. Nadalje smo zelo hvaležni našim spretnim in vestnim kuharicam Mrs. Frances Gorjanc in Mrs. Pauline Koncilja za dobro postrežbo v kuhinji na dan koncerta in tudi ob priliki prejšnjih prireditvah v preteklem poletju. Nadalje lepa hvala pridnim natakarjem Mr. Rok Kogoj, Mr. Martin Vogrin, Mr. Matt Prelec, Mr. John Zalar, Mr. J. Korosec, Mr. J. Japelj, Mr. P. Šter, Mr. F. Fende in Mr. S. Barton.

Nadalje lepa hvala Miss Alma Siskovič za lep nagovor ob priliki oddaje cvetlic. Lepa hvala tudi Mr. Frank Šiškovič jr. in Mr. David Dackar za pripravljene listkov in lepo oskrbo garderobe. Hvala Donald Plesničar za spremljevanje na piano. Nadalje gre hvala Mrs. Ozbič, Mrs. Vičič, Mrs. Durjava in Mrs. Siskovič za prodajo pivskih listkov in drugo postrežbo, ter Mr. in Mrs. Charles Starman, ki sta nam šla tako lepo na roko ob vsaki priliki.

Hvala Miss Mauric in Miss Ozbič za postrežbo pri mizah. Dalje hvala Mr. Andrej Knaus za prevoz potrebščin, kakor tudi Mr. Anton Malovasič za prijazno in brezplačno postrežbo. Lepa hvala Mrs. Prijatelj iz Conneaut, Ohio, ki je darovala za zborovo blagajno. Hvala lepa tudi vsem drugim, katerih imena sem morda pomotoma izpustil. Istotako tudi vsem našim aktivnim članom, ki so bili ob tej priliki res pridni. Hvala Mr. Frank Česnu za lep nagovor.

Hvala pevcem in pevkam zboru Planina iz Maple Heights in zboru "Zarja", ki ste nas obiskali v tako lepem številu. Ob priliki v am vrnem. Končno hvala tudi vsem številnim prijateljem našega zbora, kateri vedno posestate in podpirate naše prireditve.

Tem potom želim sporočiti vsem pevcem "Slovana", da se letna seja vrši v nedeljo 8. decembra ob 3 uri popoldan. Potrebno je, da ste vsi navzoči. Vabim tudi vse podporne člane, da se udeležijo naše glavne seje. Zbor "Slovan" je pod spretnim vodstvom sedanjega pevovodje Mr. Vautarja zelo lepo napredoval. Pevci se že sedaj pripravljajo za spomladanski koncert. Ob tej priliki upam o-podirati nekaj boljšega v prijetno razvedrilo našim posetnikom.

"Slovan" je bil v pretekli sezoni zelo zaposlen. Poleg koncerta smo imeli kar pet izrednih nastopov ob priliki raznih prireditev naših kulturnih in podpornih društev.

Kot vidite, je naš zbor vedno pripravljen sodelovati, ter tako pripomoči k boljšemu uspehu vaših prireditev.

Ravno sedaj je najlepša prilika za vse one, katere veseli lepo slovensko petje, da pristope k Slovani. Že pri prihodnjem koncertu lahko sodelujete z nami, ter tako, poleg lepega petja pomagata gojiti našo slovensko kulturo v naši novi domovini Ameriki.

Joseph Durjava, preds.

**Vabilo na letno sejo "Naprednih Slovenk"**  
 Cleveland, O. — Mesec december je zopet pred nami in to pomeni, da se pri "Naprednih Slovenkah" vrši glavna letna seja, na kateri se podajo razna poročila o delovanju uradnic in obenem voliti bo treba odbor za prihodnje leto.

Seja se bo vršila v četrtek 5. decembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. v sobi št. 1 v novem poslopiju. Članice ste naprošene, da se gotovo udeležite, posebno pa tiste, ki vas ni bilo celo leto na seji. Več kot nas bo, več dobro brega bomo sklenile za društvo.

"Ako nam Bog zdravje da, bo že šlo, saj smo sedaj svobodni v naši lepi domovini. Saj smo prestali dosti gorja pod okupatorjem, še več pa od domačih izdajalcev, pa vse smo prestali. Sedaj gremo kamor hočemo, preje pa še v cerkev nismo smeli brez dovoljenja.

"Sedaj smo opravili ta veliko delo, smo pokosili in omlatili. Dekleti sta bili letos pri sv. birmi. Če bomo dobili slike, jih bom poslala. Zbogom!

J. Z., tajnica.

**"Marija Rupert."**

**Doživljaji pregnancev**

Pred časom je Mrs. Frank Mlakar iz 4611 W. 130 St. prejela pismo od svojcev, Josepha in Antonije Dimc in njih hčerke Anice (krojaštvo), Krško št. 49, katero podaja sliko trpljenja pregnancev. Njih pismo se glasi:

"Krško. "Draga teta, stric in Franc! "Po dolgih letih se oglašamo, po naši vrnitvi iz Nemčije. Gotovo vam je znano, kako smo bili nesrečni, ko so prišli sovražniki v Jugoslavijo. Naša sreča so bila potrdila do smrti. Nismo vedeli, kako grdi bodo z nami. Pretrepali smo več, kot pa smo pričakovali.

"Bili smo komaj pet mesecev pod okupatorjem, že so govorili, da nas bodo preselili. Mi smo bili tako v strahu, da že sami sebi nismo mogli verjeti, če bo to resnica. Ko je minil mesec, so bili že zunaj nabiti plakati po tistih krajih, kjer so imeli namen preseliti ljudi. Ljudje so začeli kar begati. Eni so šli tja proti Bučki in Kočevju, nekaj nas je pa kar doma počakalo. Naredili smo se trdni in neustrašivi. Rekli smo: 'Kar nam je usojeno, to se bo zgodilo, naj bomo tukaj ali tam.'

"Mi smo se malo pripravili. (Nadaljevanje na 3. strani)

**Iz novomeškega kapitlja so se razpletale mreže izdajstva**

Ponatis iz mesečnika "Naša žena"

Kakor je zagrebški nadškofski dvorec leglo izdajalcev, ki so razpletali svoje niti izdajstva in kovali zločine, kakor je isto vlogo odigral ljubljanski škofjski dvorec s škofom Rožmanom na čelu, tako je tudi novomeški kapitelj s proštom Čerinom in vikarjem Oblakom, kjer je pred kratkim bilo obsojenih devet narodnih izdajalcev in sodelavcev okupatorja—bil sedež protiljudskega delovanja in izdajstva.

Iz novomeškega kapitlja so se razpletale mreže izdajstva, prihajale iniciative za številne amorce in pokolje pristave osvobodilnega gibanja. Različni deklinski krožki, katoliška akcija in podobno niso bili nič drugega kakor dobro organizirana vo-hunska družba, ki je ovajala pripadnike osvobodilnega gibanja. Kakor v Zagrebu in Ljubljani, so bili tudi v Novem mestu duhovniki glavni organizatorji narodnega izdajstva.

Z njimi so sodelovali nekdanji stari sovražniki predpriilske Jugoslavije, ki so izkoriščali naše ljudstvo. Tresli so se pred njimi narodnoosvobodilne vojske in se posluževali vsega, da bi obdržali oblast. Naše ljudstvo jih je obsodilo vo-hunskemu lelovanja, ki je poglano v smrt oliko naših najboljših sinov in učera.

Kakor je škofa Rožmana, ki je kriv vsega gorja, tako je naše ljudstvo obsodilo tudi njegove hlapce, kakor so duhovniki Klančar, Fortuna in Kovačič. Zločinci so krivdo priznali, najbolj zakrknjen je bil Klančar. Kljub mnogim dokazom ni hotel priznati svojih zločinov. Matero so pričale, kako je rohnel s prižnice proti partizanom in govoril, da so vse partizanske matere preklele.

Kaplan Kovačič je blagoslavljal belogardiste z geslom: "Sre-

imajo kak problem in si, bodisi ne znajo ali ne morejo pomagati iz njega sami, radi nepoznanja dežele, ali kraja, v katerega jih zanesel pot. V pristaniščih posebno na Jedmo ljudi, ki pridejo kdove odkod in se ne morejo znajti v veliki tuji deželi, ter največje ne znajo niti njenega jezika, niti niso seznanjeni z našimi potovalnimi navadami in sistemom.

Organizacija Travelers Aid ali potniška pomoč, je bila ustanovljena leta 1851, ko je župan mesta St. Louis v Missouri, opazoval, kako težko je bilo kopačem zlata in zlatoiskalcem, ki jih je pot za zaslužkom in boljšo srečo zanesla v one kraje in dalje proti zapadu. Videč njih zmedo in poteškoče, je sklenil, da bi bila dobra ideja, ako bi se nekaj ukrenilo v pomoč potovalcem in delavcem, ki gredo po naši široki deželi za zaslužkom. Njegovo idejo in nakazalo potrebnega denar za ustanovitev take pomoči.

Kasneje so nekatere organizacije, posebno Young Women Christian Association uvidele potrebo zaščite mladih deklet in žensk, ki so prihajale za zaslužkom v velika mesta ali industrijalna središča, kjer je prežalana nanje nevarnost, katere se ob prihodu kot tužke v neznanem kraju, niso zavedale in ne znale zavarovati pred njo.

Ni pa bilo dolgo, ko se je uvidelo, da je potrebna splošna taka služba, ki naj pomaga potnikom v potrebi in zadregi. Tako je bila ustanovljena narodna organizacija za pomoč potnikom in v to so stopile vse druge te vrste po vsej deželi, od zlatih vrat San Francisca, pa do Boginje Svobode v newyorškem pristanišču.

Tekom vojnih let se je delovanje te službe pomnožilo in organizacija je takorekoč del znane službe USO (United Service Organizations). Ustanovila je 180 pristojank in več kot 150 potniških vojakov in ženske, ki so bile uslužbene v vojaški službi, priliko od-mora in tudi razvedrila, kajti prostori so bili opremljeni s čit-vom, serviralna se je pogosto celo topla kava in kakšni prigrizki, kajti ljudje, ki dosepejo na železniške ali letališke postaje, so navadno zmuceni in lačni, ali vsaj potrebni malega okrepcila.

Vsega skupaj je nudila zgornaj omenjena služba pomoč in informacij več kot 30 milijonom potnikom, ki so pofovali po železnicah in po zraku tekom vojne dobe.

Sedaj, ko je vojna minila, se bo obrnilo pozornost ponovno skoro izrecno na civilne potnike in to je posebno važno v ob-morskih pristaniščih. Newyorška postojanka te organizacije na primer poroča, da je tekom prvih šest mesecev 1946 podvo-jila svoje nudenje pomoči, kajti postregla je v raznih ozirih pot-nike iz 47 dežel.

Organizacija ima uposlenih v pristaniščnem uradu svoje postojanke 12 oseb, ki znajo gov-oriti 10 jezikov, poleg tega pa vedo koga poklicati, ako je treba tolažiti jezik, ki ga slučajno sami ne razumejo.

Najčeste imajo ljudje, ki pridejo sem iz drugih dežel problem radi sredstev ter druge probleme v zvezi z naselniškimi zadevami. Oskrbeti je treba tudi mnogim prenočišču ali sobo, dokler se ne dobijo veze z njihovimi sorodniki, ali svojci in prijatelji.

Organizacija, ki služi kot potniška pomoč, je žela že veliko pohvalo in zahvalo od strani onih, ki jim je priskočila na pomoč in vedno je pripravljena pomagati vsakemu, ki potrebuje, bodisi po železnici ali z letalom. Vsakdo je lahko tudi go-tov, da mu bo nudila točne podatke, ker ima v tem izvežbane ljudi nastavljene v svojih postojankah širom dežele, oziroma v lukah in mestih, kjer je velik promet.



FRANCE BEVK:  
**MED DVEMA VOJNAMA**  
CRTICE IN NOVELE

(Nadaljevanje)

Ven moram, sem pomislila, na zrak. Vzela sem Cankarjevega "Kurenta" — godba njegovega jezika mi je strašno všeč — in odšla z doma. Da bi bila sama, popolnoma sama, sem krenila po travniku, ob potoku, čez nizko pobočje, na katerem so rastle breze. "Med borovjem temnim mlada breza rase", sem se spomnila Jenkove pesmi; ki sem jo nekoč s solzami v očeh deklamirala v šoli. Krenila sem čez železniški nasip. Na drugi strani so ležala polja, za poljem se je vlek dolg ozek pašnik, na njem so se pasle ovce. Bosonog pastirček je sede na skali igral na svirel. Pesem je bila zategla, otožna; postala sem in prisluhnila. Četudi me ni spominjala naših gora, mi je dobro dela.

Krenila sem po stezi, ki je tekla ob nasipu. Nič več nisem videla vasi; imela sem občutek, da hodim po doljnem tujem kraju, odrezana od sveta. Odprla sem knjigo in brala. Brala sem glasno; bolje: pela sem. Nato sem zaprla knjigo in oči. Pred menoj so ležale domače vasi, logi in polja, bele ceste so tekle na vse strani. Bilo mi je sladko, a obenem grenko do solz in ironičnega nasmeha.

Odprla sem oči. Pred menoj je ležala siva, jesenska pokrajina, nebo je bilo rahlo prepredeno z oblaki. Šla sem dalje. Bila sem sama, nikjer ni bilo videti človeka. Grabila me je želja, da bi šla daleč, strašno da-

leč, nekam na konec sveta. Bila sem lahka, brez misli, kakor da vsa plavam v neki namišljeni sladkosti.

Ne vem, koliko časa sem tako hodila. Na eni strani se je vlek železniški nasip, a na drugi strani je šumela reka. Za reko se je prožilo položno, pušto, neobljudeno pobočje. Kraj je bil vedno bolj samotni. Dolina se je ožila, kakor da nekje tam v dalji zapira reki pot.

Nenadoma sem obstala. Pred menoj se je prikazala čuvajnica. Na pustem pobočju je bil prekopan in ograjen laz, v njem je rasla zelenjad in nekaj mladih dreves. To ni bilo nič posebnega, a me je vendar čudno prevzelo. Takih lazov sem videla doma premnogo, a tu še nobenega. Zdel se mi je tako slovenski, tako topel in domač, da sem nehote pobožala njegovo ograjo.

Steza je peljala tik za čuvajnico. Že sem se hotela vrniti, a me je zanimalo, da bi videla še ostali del doline, ki jo je očem zakrival kucelj s hišico. Pred čuvajnico sta skakala deček in deklica ter se igrala s psikom. Deklica je bila svetlolasa in sivih oči, a deček je bil mlajši, črnkast, le obraza sta si bila podobna. Ko sta me zagledala, sta pustila igro in strme obstala. Ščene pa je zabevalo in se mi zagnalo pod noge.

"Tiho, cucek!" sem mu rekla slovenski. "Ta, ta! Glej ga! Tako majhen pa tako hud!"  
Otroka sta se začudeno po-

BUY YOUR EXTRA SAVINGS BONDS NOW  
SECURITY  
PROTECT YOUR FUTURE

gledala. Nato se je deklica okrenila na peti in planila v vežo.

"Mati! Mati, tu je gospodična, ki govori slovenski!"

Bila sem tako presenečena, da sem obstala kot ukovana. Na prag je prišla neka ženska in me gledala. Bila je še mlada, a zajetna, ruto je imela zavezano po briško, roke si je brisala v predpasnik. Zdelo se je, da se me ne upa ogovoriti.

"Vi ste Slovenci?" sem vprašala negotovo.

"O, Bog pomagaj!" se je ženska na vsa usta začudila. "Odkod ste se pa vzeli? To bo moj mož vesel!"

Tak je bil pozdrav. Tako prisrčnega, iz dna duše prihajajočega, še nisem doživela. Ne vem, kaj je bilo zame večje, presenečenje ali radost.

Kajpak, morala sem vstopiti in sesti. Otroka sta me zijaje, z zanimanjem opazovala. Zanjubom za vedno "gospodična, ki govori slovenski". Pes me je obvohal. Gospodinja je bila vsa zmedena, kakor da je stopil Bog v hišo. Ni vedela, s čim bi mi postregla.

"Nič, nič", sem rekla, "samo govorimo, dajmo, govorimo!"  
V eni sapi sva se izpraševali in si odgovarjali. Kako, da smo tu? Kdaj smo prišli? Kako živimo? V nekaj minutah sva vedeli vse, vsaj v glavnem. Tudi njen mož je bil prestavljen. Doma govorijo slovenski, a sicer do tega dne še niso srečali človeka, da bi se z njim pogovorili po domače. To tako dobro dne. Le mož pozna nekega sodnega uradnika v bližnjem mestu, ki je tudi Slovenec. Obljubil je, da jih obišče, a do danes ga še ni bilo. Dolg čas jim je. Pa mož je že v letih, že dolgo čaka upokojitve. Upa, da jo bo dobil, nato se vrnejo v Go-

rico, kjer ima hišo in nekaj zemlje.

Bili smo si ko stari prijatelji, ki so se po dolgem času zopet sešli.

"Čudno so nas razmetali", sem dejala in se ozrla po zahajajočem soncu. "Posloviti se moram."

"Počakajte mojega moža!" mi je prigovarjala Brika. "Saj se vam ne mudi. Ne bo dolgo, da pride. Kričal bo, če izve, da sem vas pustila oditi."

(Nadaljevanje sledi)

**PODTALNA VOJNA PROTI FRANCU SE NADALJUJE**

(Nadaljevanje s 1. strani)

na mlin fašistični propagandi. Drugi sektor odpora tvori kmetje, ki izvajajo stavke, vodijo sabotažo proti dajatvam živežnih kvot vladnim agentom in rekrutirajo bojovnike za gerilske čete.

**Največje in najvažnejše je gerilsko gibanje**

Največji in najvažnejši sektor odpornega gibanja pa tvori gerilske čete, ki imajo radi podpore, katere uživajo med širokimi masami, sijajno inteligentno (vohunsko) službo.

Gerilci imajo svoje ljudi vsepovsod — pri policiji, v armadi, v ministrstvih in v nemško kontroliranih tovarnah. Odporno gibanje ni samo informirano o delovanju nacijev v Španiji, tem-

**Zastopniki "Enakopravnosti"**

- ★ Za st. clairsko okrožje: **JOHN RENKO** 1016 E. 76th St.
- ★ Za collinoodsko in euclidsko okrožje: **JOHN STEBLAJ** 17905 Grovedwood Ave. KEnmore 8034
- ★ Za newburško okrožje: **FRANK RENKO** 11101 Revere Ave. Diamond 8029

**ZA PREKLADANJE TOVORA**

Nickel Plate tovarno skladišče E. 9th St. in Broadway Plača 93½c na uro Cas in pol za nad 8 ur Zglasite se pri Mr. George J. Wulff

**Nickel Plate R.R. Co.**

E. 9th & Broadway

**ISČE SE MOŠKE IN ŽENSKE**

Moške za Tovarniške delavce Inšpektorje Truckerje Ženske za Assemblerje Varenke Inšpektorice drugi in tretji šift pet dni v tednu Stalno delo z 60 let staro firmo **BISHOP & BABCOCK MFG. CO.** 1285 E. 49 St.

**MOŠKI DOBE DELO TAKOJ**

NEIZURJENI TEŽAKI ZA **Bottling & Shipping Dept.** nočni šift od 4.30 pop. do 2.30 zj. 5-dnevni tednik; stalno delo. Dobra plača od ure. Plača tedensko. Počitnice s plačo; delavske podpore. Zglasite se na **EMPLOYMENT OFFICE** vsaki dan razen sobote od 8. zj. do 5. pop. **CARLING'S BREWERY** 9400 QUINCY AVENUE

več tudi o aktivnostih zavezni-

kov na španskem ozemlju. Odporno gibanje je vedelo, ko je zavezniški kontrolni svet odločil dvoje španskih uposlenec, ki sta pošiljala španski policiji poročila iz tajnih zavezniških arhivov.

**Podtalno gibanje ima efektivno vojaško organizacijo**

Po porazu republike leta 1939 so republikanski vojaki, ki so se umaknili v gore, nadaljevali z umikom. Do nemškega vdora v Poljsko so bile njih aktivnosti v prvi vrsti defenzivne. Potem pa je gerilsko gibanje začelo rasti in njegovi napadi na železnice in ceste, po katerih se je prevažalo blago za Nemce, so se poostriili.

Tekom zadnjih petih let je gerilsko gibanje postalo učinkovito vodena vojaška organizacija, z močnimi formacijami v Asturiji, Malagi, Granadi, Cordovi, Ceredu, Madridu, Valenciji, Santandru, Aragonu, Toledu in drugih pokrajinah.

Najmočnejše formacije imajo gerilci v Asturiji na severu in Malagi na jugu. Šesti gerilski bataljon v Malagi operira na 3,000 kvadratnih milj obsegačem terenu in je zgradil močne rezerve med ubožnim kmetstvom.

Ti gerilci se borijo z orožjem, katerega so ugrabili Francovi armadi. Pokrajino, v kateri operirajo, španska armada označuje za "vojno zono."

**Armada v 12-dnevni ofenzivi proti gerilcem**

Prošlega junija je armada v provinci Caceres vodila 12-dnevno ofenzivo proti gerilcem s tremi divizijami, 40 letali in 20 tanki, tekom katere so gerilci zaplenili 15 strojníc in na tiso-

**ISČE SE ŽENSKE**

za snajenje šolskih poslopij v collinoodskem okrožju. Dobra plača. Zglasite se pri **Prospect Window Cleaning Co.** 1107 Bolivar Rd., CH 6991

**Dekle ali ženska**

dobi službo za delni čas v zlatarni. Mora biti večša angleščine in slovenščine. **Anton Hibler**, 6632 St. Clair Ave., EX 8316.

**POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM**

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večši angleščine.

Samo čedne, snažne in večše žene v starosti 20 do 35 let se naj prigrisajo.

Plača \$29 za 40 ur dela.

Dobi se obede in uniforme.

Zglasite se pri

**THE OHIO BELL TELEPHONE CO.** Soba 901 700 Prospect Ave.

če zabojev municije ter uničili en tank.

V zoni Santander-Asturia imava vlada tri divizije Mavrov, civilne garde in redne vojake, skupaj 50,000 mož.

V Kataloniji ima Franco devet pehotnih divizij, 15 polkov topništva, sedem polkov inženirjev, polk tankov, in druge čete, ki niso sposobne preprečiti gerilskih aktivnosti, niti ustaviti rastočega števila stavk med delavci v tekstilnih tovarnah.

Slika je približno ista v vseh provincah, kjer ima Franco 800,000 mož redne armade in drugih čet, ki predstavljajo oboroženo silo nad milijon mož.

To pa ne vključuje okrog 50,000 Nemcev, o katerih trdijo gerilci, da se nahajajo v Španiji, ki imajo posebne jedinice s svojo lastno komando.

**Francu ne more streti gerilcev brez zunanje pomoči**

Vprašal sem enega izmed vodij gerilcev, legendarnega Pepona dela Campa, da-li je Franco sposoben streti odporno gibanje. Odgovoril je:

"Da — ako Franco dobi pomoč od zunaj. Ne, ako je ne dobi. Ampak videli smo preveč britskih oklopnih avtomobilov, da bi mogli verjeti, da pomoči ne bo dobil. Dobil je tudi ameriška letala in ameriško olje."

"Mi ne potrebujemo tuje pomoči," je nadaljeval gerilski vodja. "Edino, kar vas prosimo je, da ne pomagate Francu, da

**Domače klobase**

Sedaj lahko dobite okusne domače suhe klobase na 5348 Homer Ave., tel.: EX 6372.

**PLOŠČE**

Posebna razprodaja na novih srbsko-hrvatskih ploščah

**29c VSAKA**

**Lee's Record Shop** 3819 PAYNE AVE. EX 3908

Prinesite ta oglas in dobili boste poseben popust na drugih nakupih.

SEDAJ IMAMO V ZALOGI ZA BOŽIČ RADIO APARATE—STROJE ZA IGRANJE PLOŠČ—GRELNE PODLOGE—PLOŠČE—VENCE—OLTARJE

**PARK RADIO—7220 St. Clair Ave.**

Popravila na radio aparatih in drugih predmetih napravimo v 48 urah

**Mi imamo najbolj krasno izbero ZAVES, PREGRINJAL ZA POSTELJE IN PREPROGE ZA KOPALNICE**

Isplačalo se vam bo napraviti vaše nakupe za božična darila pri nas. Poizvedite kako lahko dobite pri nas Nylon nogavice brezplačno.

**Parkwood Home Furnishings**

7110 St. Clair Ave. ENdicott 0511

**STEVE F. PIRNAT**

6516 ST. CLAIR AVE. — CLEVELAND 3, OHIO

POŠILJA DENARNA NAROČILA v evropske države, vse pošiljate jo samčene.

PRODAJA ZABOJE, za obleko in drugo ter sprejema pakete in vse potrebno uredi, za odposlati v stari kraj.

VRŠI URADNE NOTARSKÉ POSLE. Cenjeni rojaki, za točno in vpljudno posrežbo, se lahko zaupno obrnete na naš urad.

**STEVE F. PIRNAT**

**The EMBASSY Bar**

300 W. Center St., Anaheim, Calif.

In the Heart of the Orange-Raising Country 28 Miles From Los Angeles on Route 101

Cocktails — Beer — Liquors Food

ALL FRIENDS AND VISITORS CORDIALLY INVITED

Owned and Operated by:

**Bill Sitter and Chas. Lusin,** Former Clevelanders



**WILL SANTA VISIT THEM?** . . . Here are four children, the eldest being Marie, 7, who have heard a great deal about Santa Claus, but have never seen him or received a gift from him because their nation was verging on war when they were born. They are only four of the 700,000 children who must be cared for in Italy through American Relief for Italy.



**BLAST WRECKS SCHOOL** . . . Crowds of anxious parents and volunteer rescue workers gathered quickly at the Baroda consolidated school at Baroda, Mich., following a boiler explosion in the basement of the school which killed one child and injured at least 16 others. When reports were first received at Chicago rescue planes with medical supplies were rushed to the scene.



**HER CROWNING MOMENT** . . . Sammie Stillely had just been crowned queen of the allamandas at Winter Haven, Fla. The giant yellow flowers, allamandas, bloom in Florida in winter.



**SWEDISH HEIR** . . . Six-month-old Prince Carl Gustaf, third in line of succession to the Swedish throne, poses for first photo. The young prince is the first son of Prince Gustaf Adolf and Princess Sibylla.